

Klasa: 010-04/13-01/30
Ur. broj: 505-13-01
U Zagrebu, 21. svibnja 2013. god.

n/r **Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja**
cij. gđa. Anka Mrak-Taritaš, dipl. ing. arh.
Ministrica

Ulica Republike Austrije 20
10 000 Zagreb

Predmet: **Mišljenje Hrvatske komore akata na prijedloge Zakona o gradnji i Zakona o prostornom uređenju - dostavlja se**

Poštovana gospođo ministrice Mrak-Taritaš,

Hrvatska komora arhitekata kao institucija koja okuplja najveći broj arhitekata u RH bavila se pitanjem donošenja novih zakonskih akata, *Zakona o gradnji* i *Zakona o prostornom uređenju*, na temelju dostavljenih prijedloga nacрта broj 7 i 16, koje smo zamoljeni tretirati kao radni materijal u okviru radnih tijela naše *Komore*.

Stoga su članovi *Upravnog odbora* o problematici, od krucijalnog značenja za rad struke, na 09. sjednici *Upravnog odbora* održanoj 17. svibnja 2013. godine mogli raspravljati na temelju činjenica koje su pratile donošenje ovih nacрта i izvješća naših predstavnika u radnim skupinama *Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja* (MGPU).

Usporedbom prijedloga nacрта zakonskih akata broj 7 i 16, a temeljem očitovanja naših predstavnika u radnim skupinama MGPU-u, utvrđeno je da su:

- od siječnja, do svibnja 2013. god., naši predstavnici u radnim skupinama bili isključeni iz rada navedenih stručnih tijela MGPU-a, uz obrazloženje, dano 02. travnja o.g., da je najveći broj naših primjedbi i prijedloga usvojen,
- unatoč opetovanim zahtjevima da se organizira sastanak i ostvari izravan kontakt s autorima prijedloga nacрта akata i Vama osobno, to, do danas, niti jednom nije bilo moguće ostvariti,
- dominantno nisu usvojene suštinske primjedbe i prijedlozi radnih skupina i predstavnika *Komore*.

HKA je stava da su navedeni zakoni u obliku spomenutih radnih verzija sa stručnog aspekta neprihvatljivi. Prijedlozi za poboljšanja koja su naši predstavnici dostavili Ministarstvu i prezentirali na zadnjim sjednicama svojih radnih skupina minimum su koji je potrebno ispoštovati kako bi navedeni zakoni mogli kao kvalitetni prijedlozi biti uopće upućeni u javnu raspravu.

Isto tako, nije nam jasna intencija kreatora nacрта zakona i razlozi zbog kojih su primjerice iz Zakona o gradnji izbačene sve one odredbe koje propisuju metode rada i provođenja zakonskih odredbi u području gradnje, koje su i danas važeće i koje su se u praksi pokazale kao osiguranje vrsnoće i kvalitete izgrađenih građevina.

Neprihvatljivost odredbi Nacrta 16 Zakona o prostornom uređenju i Nacrta 7 Zakona o gradnji može se sublimirati u nekoliko ključnih točaka:

1. Navedeni nacrti zakona u svojoj suštini nisu usklađeni s osnovnim načelima Arhitektonskih politika Republike Hrvatske 2013-2020, ApolitikA, Nacionalne smjernice za vrsnoću i kulturu građenja, koje su usvojene od strane Vlade Republike Hrvatske 29.11.2012., posebice sa slijedećim postavkama:

„Vrsnoća izgrađenog prostora predstavlja opći interes. Ona nije rezultat slučajnosti, nego se stvara neposrednim, savjesnim i koordiniranim djelovanjem arhitektonske i drugih struka, uz visoku društvenu svijest i političku volju.“

„Arhitektura se uvijek odnosi na određeno mjesto i vrijeme čime se određuje odnos prema postojećem izgrađenom ili prirodnom okruženju, ali i stvara kulturno naslijeđe. Upravo činjenica da odražava vrijeme u kojem je stvorena, čini arhitekturu važnim dijelom kulturne baštine, povijesti i identiteta. Već danas moramo voditi računa o tome da je sve ono što stvaramo zapravo kulturno naslijeđe budućnosti.“

- iz prijedloga obaju zakona izbačena je mogućnost provođenja natječaja za odabir najkvalitetnijeg urbanističko - arhitektonskog rješenja temeljem pravilnika koji donosi ministar, čime se onemogućuje njihova kvalitetna i transparentna provedba. Navedeno je u neskladu s postavkama Arhitektonskih politika RH koje preporučuju i promoviraju metodu natječaja kao osiguranje vrsnoće prostorno-planskih i arhitektonskih rješenja, posebice onih financiranim javnim sredstvima;

2. Nastavno na točku 1, stručno je neprihvatljivo da su iz Zakona o gradnji izbačene sve opće priznate i kroz stručno i praktično djelovanje potvrđene metode fazne izrade projektne dokumentacije kao i metode kontrole kvalitete njene izrade te kontrole kvalitete u fazi izvođenja radova:

a) iako nacrt zakona uređuje projektiranje, niti u jednom njegovom dijelu se ne spominje idejni projekt, koji je neosporno sastavni dio procesa projektiranja, preciznije rečeno njegova osnova u kojoj se upravo definiraju svi najznačajniji parametri kojima pojedini zahvat u prostoru oblikuje prostor oko sebe i na njega utječe

b) u nacrtu zakona izvedbeni projekt je degradiran i ostavljen kao opcionalan, što je neprihvatljivo jer glavni projekt u svojoj suštini ne sadrži sve potrebne podatke koji mogu poslužiti kao podloga za izvođenje radova na način koji će osigurati konačno kvalitetno izvedeno rješenje

c) iz nacrta zakona u potpunosti je izbačena obveza davanja mišljenja o usklađenosti projektne dokumentacije više faze s onom niže faze kod situacija gdje se mijenjaju projektanti pojedinih faza projekta; upravo je ovaj institut omogućavao praćenje i kontrolu usklađenosti razvojnih faza projektne dokumentacije kako bi se osigurala kvaliteta projekata i onemogućila njihova degradacija

d) iz nacrta zakona u potpunosti je izbačena i sama mogućnost za obavljanje projektantskog nadzora, pri čemu se traži prisustvo projektanta na tehničkom pregledu;

e) iz nacrta zakona izbačena je i trenutno propisana obveza pridržavanja cjenika usluga komora ovlaštenih arhitekata i inženjera, a upravo odgovarajuća cijena osigurava investitoru da će za svoju investiciju dobiti i odgovarajuću kvalitetu prostorno-planske ili projektne dokumentacije

3. Oba nacrti zakona još uvijek su u nekim svojim dijelovima prenormirana što inicijalno nije bio cilj; pa se tako npr. propisuje:

- oblikovanje i koeficijenti izgrađenosti i iskoristivosti na nivou građevne čestice za turistička naselja u ZOP-u,
- kontrola usklađenosti projektne dokumentacije s lokacijskim uvjetima od strane

nadzornog inženjera,

- definiranje detaljnih uvjeta za sklapanje ugovora o financiranju uređenja građevinskog zemljišta....)
4. Sa aspekta lakše provodljivosti zakona i ubrzavanja administrativnih postupaka izdavanja dozvola u nacrtu zakona su ugrađene i odredbe koje ne idu navedenome u prilog, pa se tako npr.:
- određuje vrlo snažna odgovornost za službenike tijela uprave, što isto tako inicijalno nije bio cilj – ideja je bila stvoriti takve zakonske okvire u kojima će projektant imati jednoznačne i jasne formalne metode da provjeri sve nejasnoće u pogledu tumačenja prostornih planova i zakonskih propisa kroz kontakte s tijelom državne uprave i s javnopravnim tijelima, te bazirano na navedenome imati sve potrebne elemente da preuzme potpunu odgovornost za svoje projekte, a službenik da ostane samo kao kontrolor upravnosti postupka
 - propisuje se obveza postojanja građevinske dozvole za prometnicu, koja služi za pristup građevne čestice na prometnu površinu, kao uvjet za izdavanje lokacijske/gr građevinske dozvole za zahvat u prostoru, umjesto da se omogući paralelno provođenje postupaka čime se nesumljivo ubrzala realizacija
 - susjedi su i dalje stranke u postupku, mada u biti nemaju nikakva stvarna prava o odlučivanju o zahvatu u prostoru
5. Nedostaje integralni pristup sagledavanju kompletnog procesa vezanog uz prostorno planiranje, projektiranje i gradnju na način koji je HKA to inicijalno predlagala:
- asistencija i kontrola od strane tijela uprave inicijalne faze projektiranja, idejnog projekta, u kojoj se definiraju lokacijski uvjeti i utjecaj zahvata u prostoru na okolni prostor što podrazumijeva i zaštitu javnog interesa
 - potpuno preuzimanje odgovornosti od strane projektanta za sve što je vezano uz zadovoljavanje temeljnih zahtjeva za građevinu na način da građevinska dozvola postaje formalnost u kojoj službenik tijela uprave kontrolira isključivo upravnost postupka; navedeno implicira da se i svi ostali zahvati koji se svode na promjenu nekog od temeljnih zahtjeva mogu izvoditi bez građevinske dozvole, na temelju glavnog projekta izrađenog od ovlaštenog projektanta
 - snažna kontrola građenja od trenutka otvorenja gradilišta kako bi se spriječila daljnja bespravna gradnja i osigurala kontrola kvalitete izvođenja radova: kroz građevinsku inspekciju, projektantski nadzor i stručni nadzor na način da uporabna dozvola postaje formalnost u kojoj službenik tijela uprave kontrolira isključivo upravnost postupka

Zbog svega navedenog kao i zbog činjenice da se degradiraju osnovne pretpostavke arhitektonskog djelovanja *Upravni odbor* zadnju verziju nacrtu *Zakon o gradnji* i *Zakona o prostornom uređenju* nalazi stručno neprihvatljivom.

Također, dužnost nam je upozoriti Vas da će, ukoliko budu usvojeni u ovom obliku, navedeni zakoni dodatno usporiti realizaciju novih projekata i investicija, na štetu ne samo pojedinačnih investitora, nego javnog interesa RH.

Stoga Vas molimo, prije svega kao aktualnu ministricu i kolegicu, koja može razumjeti argumente struke, da se:

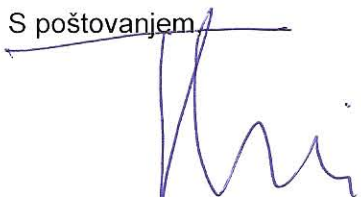
- o članovima radnih skupina i vodstvu HKA okupljenih na radu na prijedlozima navedenih zakonskih akata, organizira sastanak s autorima prijedloga zakonskih akata unutar 15 dana, kako bi se na samom početku javne rasprave o dokumentu koji će trajno obilježiti prostorno planiranje i gradnju ove zemlje, dogovorili o njegovim izmjenama i dopunama
- o predstavnici ovog ministarstva, na čelu sa Vama, odazovu na stručno savjetovanje koje će HKA organizirati za svoje članstvo,

Hrvatska komora arhitekata u okviru zakonom propisanog načina svog institucionalnog djelovanja, želi još jednom upozoriti na neodrživost sadašnjeg stanja u načinu donošenja zakonskih akata ove zemlje, kojima nasušno nedostaje:

- koordinacija na državnoj razini,
- strukovno uporište, nasuprot formalno zadovoljavanju uključenosti struke u postupke donošenja zakonskih akata,
- istinska briga za javni i nacionalni interes zemlje, kroz dugoročno sagledavanje posljedica.

Nadamo se da ćete uvažiti naše argumente iskazane s ciljem da novu zakonsku regulativu pretvorimo u pokretač novog investicijskog ciklusa, kojega s nestrpljenjem očekujemo, uz preduvjet očuvanja i unapređenja kvalitete izgrađenog okoliša i vrsnoću arhitekture, koju kao baštinu ostavljamo našoj djeci.

S poštovanjem

Tomislav Čurković
Predsjednik Hrvatske komore arhitekata

Prilozi:

- Prijedlog HKA za definiranje osnovnih odredbi novih zakona o prostornom uređenju, gradnji, građevinskoj i urbanističkoj inspekciji od 16.01.2013.
- Popis sjednica Radnih skupina
- Očitovanje predstavnika HKA u Radnoj skupini za Zakon o prostornom uređenju na Nacrt 16 Zakona o prostornom uređenju od 06.05.2013.
- Očitovanje predstavnika HKA u Radnoj skupini za Zakon o gradnji na Nacrt 16 Zakona o prostornom uređenju i Nacrt 7 Zakona o gradnji od 08.05.2013.